

Betaalde bijles voor eigen parochie (III)

Drie juffen van een Haarlemse basisschool zijn een eigen bedrijfje gestart, namelijk een buitenschools instituut voor huiswerkbegeleiding, bijles en plusonderwijs.¹ Ze richten zich op een klantenkring van basisscholieren en leerlingen uit de onderbouw van het secundair onderwijs. Maar het schoolbestuur heeft hen teruggefloten met het argument dat een integere leerkracht zich niet aan 'onprofessionele belangenverstrengeling' mag blootstellen (VK 12/2/2019).² ³ Als je privé aan eigen leerlingen bijles aanbiedt, mag je daar geen geld voor vragen. Evenmin mag je op school klanten werven voor je eigen bijlesinstituut, en het is al helemaal een doodzonde als je jouw individuele begeleidingstaken op school zou verwaarlozen om de vraag naar jouw commerciële diensten aan te wakkeren.⁴ Het drietal heeft nu toegezegd hun dienstverband aan het eind van dit schooljaar te beëindigen.

Toch betwijfel ik of dat voor het schoolbestuur het enige motief is geweest om zich nadrukkelijk van de nieuwbakken ondernemers te distantieren. Ook onderwijsinstellingen zelf gedragen zich tegenwoordig als een soort ondernemingen, ongeacht of ze door de overheid gesubsidieerd worden. Ze moeten een aantrekkelijk assortiment van diensten bieden om klanten te trekken en ze moeten hun productiekosten in de hand houden. Het is dan verleidelijk een deel van de kosten op de ouders af te wentelen (bijvoorbeeld via een 'vrijwillige' ouderbijdrage voor de deelname aan een plusklas). Of ze kunnen in nauwe samenwerking met commerciële partners een 'brede school' of 'integraal kindcentrum' formeren, dat tegen marktconforme prijzen allerlei extra's biedt. Op die manier wordt wel Passend Onderwijs aangeboden, maar niet in de kosteloze vorm die de wetgever voor ogen heeft gestaan. Wie niet genoeg geld heeft om die extra diensten te betalen, die mist de boot. Ik zou me kunnen voorstellen dat het Haarlemse schoolbestuur zich nadrukkelijk van de drie juffen distantieerde om te voorkomen dat ouders en toezichthouders gaan denken dat de school haar arbeidsintensieve begeleidingstaken naar een commerciële partner wil afschuiven. Het schoolbestuur trachtte elke verdenking van 'institutionele belangenverstrengeling' weg te nemen.

In het hoger onderwijs ligt institutionele belangenverstrengeling eveneens op de loer. Uit platvloers eigenbelang worden binnen sommige instellingen initiatieven ontplooid om arbeidsintensieve begeleiding van zwakkere studenten bij een commerciële partner onder te brengen, die gelieerd is aan de betrokken opleiding. Zodoende genieten de opleiders wel de lusten van dit contractonderwijs (in de vorm van hogere slaagpercentages in kortere studieduur), terwijl ze de financiële lasten ervan op de student afwentelen. In eerdere blogberichten heb ik hiervan enige concrete praktijkvoorbeelden gegeven.⁵

Dergelijke institutionele belangenverstrengeling ligt uiterst gevoelig omdat studenten jaarlijks al ruim 2000 euro collegegeld betalen. Voor dat geld hadden ze mogen verwachten dat ze, eenmaal toegelaten tot het eerste cursusjaar van de opleiding, aanspraak kunnen maken op een volledig pakket van onderwijs- en begeleidingsdiensten en dat deelname aan *remedial courses* eventueel zelfs met studiepunten beloond wordt. Maar binnen de propedeuse neemt men dat niet zo nauw, aangezien in die opleidingsfase getoetst wordt of de toegelaten studenten geschikt zijn voor de opleiding. Het aangeboden contractonderwijs is vooral bedoeld is om eventuele aanpassingsproblemen te overbruggen en 'informele deficiënties' in het beginrepertoire bij te spijkeren. Daar moet de student voor dokken, en als ze dat niet kunnen, dan hebben ze pech gehad.

Wes Holleman

weblog onderwijs 13-2-2019

<http://www.onderwijsethiek.nl>

¹ <https://www.dekringhaarlem.nl/>; <https://de3juffen.nl/>

² <https://www.spaarnesant.nl/>

³ <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/haarlemse-juffen-mogen-leerlingen-van-hun-eigen-school-voorlopig-betaald-blijven-bijspijkeren~b3f7eb45/> (12/2/2019)

⁴ Zie ook: <http://www.onderwijsethiek.nl/ethische-kroniek/corruptie-in-het-onderwijs/> (14/10/2013)

⁵ <http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/bijles-voor-eigen-parochie/> (4/11/2011)

<http://www.onderwijsethiek.nl/onderwijs/bijles-voor-eigen-parochie-ii/> (27/10/2013)